

“Busco espais nous per recuperar la il·lusió pel teatre”

“Una colla de pseudointel·lectuals han generat una opinió contrària a la Primera història d'Esther que he dirigit al TNC.”

Oriol Broggi mostra, amb la seva productora, La Perla 29, tres muntatges de cop: en una sala gòtica de l'antic Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, dependent de la Biblioteca de Catalunya, *Antígona*, de Sòfocles, ja muntada per ell l'any passat en l'insòlit escenari; *El carter del rei*, de Tagore, i *Rosita, història d'una florista*, basada en *Pigmalió*. El mes de maig dirigità *Passat el riu*, de l'autor americà Joe Dipietro, al Romea.

—Quines dificultats us va plantejar el muntatge de l'obra d'Espriu?

—Una de teatral i una altra de no teatral, social. És una obra de repertori que només s'ha representat tres vegades, només ha passat per tres mans. Un

Ha dirigit una polèmica 'Primera història d'Esther', de Salvador Espriu, al TNC. Oriol Broggi (Barcelona, 1971) defensa la seva proposta i es pronuncia sobre la situació teatral, a Barcelona. Ha convertit una sala gòtica en un espai teatral.

Hamlet ha passat per tantes mans que ningú no farà comparacions. Crec que la dificultat social era la més important, perquè per primer cop treballava al TNC amb uns nervis i tensions diferents. Tothom es demanava què faria aquest noi. La teatral és que és un text molt ric i complicat.

—Com heu fet front a la dificultat teatral?

—Deslligant-la de la tradició, és a dir, de la imatge que Salvat li va donar. Deslligar-la del que tothom es pensa que és Espriu, una relació entre Espriu i Salvat. En canvi, havia de ser respectuós amb Espriu i el text, i després tenir el coratge suficient per fer el que em donés la gana. I el que volia fer era dessacralitzar-lo. Com? Que no fos declamat, sinó dit. El públic veu que no ho entén tot, però es relaxa, es despreocupa i gaudeix d'Espriu. Més que solució, és un intent de solucions.

—Hi pot haver gent que hagi pensat que els actors, mal dirigits, no declamaven prou bé.

—Els actors declamaven igual o millor que a *Antígona* i tothom va elogiar-los. En canvi, la percepció és diferent. S'ha fet una feina molt calculada. Un cop teníem el text ben declamat, el vam “desdeclamar” una mica, perquè, si no, l'espectador s'hagués espantat, s'hagués avorrit.

—Per les opinions que he recollit entre els espectadors, hi ha persones que han entrat en el joc, i el muntatge els ha convençut fins a entusiasmar-s'hi, però alguns crítics en discrepen.

—Sí, s'ha creat aquesta divisió. Una colla de pseudointel·lectuals han generat una opinió contrària. L'obra, però, no estava feta per provocar ni per dividir. Penso que la divisió s'ha creat per factors externs a la proposta artística. M'ha sabut greu per Espriu, perquè la divisió s'ha fet a un autor que té molt poques possibilitats de pujar a l'escenari. I si cada vegada que un nou director l'adapta, provoca aquestes reaccions, no se'l farà més. Això m'ha enfadat una miqueta.

—Heu treballat al TNC per primer cop. És molt diferent que fer-ho en un altre teatre?

—El TNC és un lloc estrany. Té moltes facilitats, però té uns grans paranyos: ha evolucionat cap a una cosa que no facilita el treball artístic i teatral, tot i que té els mitjans per fer-ho. Té bons professionals i en canvi no encomanen entusiasme ni facilitat. Crec que cal que vagi per un millor camí i Sergi Belbel n'és conscient. També he de dir que tinc una empresa prou solvent, La Perla 29, on treballo a gust, agradablement, i si no hagués pogut comparar el TNC amb la meua companyia, només hi trobaria les virtuts.

—Rutina, burocràcia?

—No ho sabria dir exactament. Si treballessin amb la il·lusió i l'entusiasme dels que hi munten les obres, no ho podrien aguantar i es desinflen aviat. S'han de deslligar del projecte, no cal que s'impliquin amb tu. La rutina és necessària, en un teatre públic, i alhora és el que fa mal. També hi ha un factor econòmic, com sempre. Si co-

bressin més, tothom estaria més content i es farien millor les coses. Però també falten diners als hospitals.

—Per poder dirigir, us ha calgut tenir una productora?

—No tenia més remei. L'opció de l'estructura de producció fixa ha estat prioritària. He tingut pocs encàrrecs.

—Ara utilitzeu una sala gòtica. Busqueu espais insòlits perquè us agrada crear nous escenaris o perquè les sales donen poques oportunitats als nous creadors?

—Per les dues coses. No m'agraden els espais que hi ha a Barcelona, i tampoc no n'hi ha en excés. No sé trobar un espai de 200 persones que sigui bonic, agradable, de fàcil accés i que predisposi l'espectador que allò serà nou i màgic. Sales com la Villarroel són molt fredes. M'agraden els espais que pots ocupar, com el Lliure de Gràcia. Això, en teatre, funciona. Predisposa l'espectador. Hi ha una tercera raó: m'agrada muntar històries, més enllà de la direcció, preparar la sala i el camerino, posar les grades, decidir quin

terra tindrà l'espai, si hi poso sorra, etc. Fer-ho tot. I en aquesta sala gòtica ho he pogut fer.

—No penseu que la sala Gran del TNC s'hauria de dinamitar? L'escenari és monstruós, impossible d'omplir en la majoria d'obres, l'angle de visió és un desastre i els actors han de bramar perquè la veu arribi a tothom.

—No s'hauria de dinamitar només la sala Gran, sinó la major part del teatre, i posar a la presó l'arquitecte. També els camerinos i els passadissos estan mal plantejats. A la gent que hi treballa els afecta molt, anar sempre d'un lloc a l'altre. Per això estan deprimits. Estan empitats amb l'edifici. Sí, tot a terra.

—Com sorgeix la possibilitat d'utilitzar les sales buides de la Biblioteca de Catalunya?

—Jo volia fer el *Misanthrop* al Centre Dramàtic del Vallès, però l'acabaven de tancar i buscava un lloc no teatral per recuperar la il·lusió pel teatre. Vaig saber que la sala on es feien exposi-

cions quedava buida entre dues exposicions, i la directora de la Biblioteca, Dolors Lamarca, que vol obrir la biblioteca a la ciutat, va cedir-me-la. Un cop acabada la representació, em va deixar un magatzem, a l'altra banda del pati, per desar-hi les fustes, i va resultar que era un espai extraordinari, una sala gòtica immensa que havia ocupat l'Escola d'Arts i Oficis.

—Heu dit que s'ha perdut la il·lusió pel teatre?

—Es una mica pedant per part meva dir-ho. És veritat que no puc dir que no n'hi ha. Però és cert que, havent viscut l'impuls del teatre independent, constato que aquest impuls s'ha perdut una mica. El moment actual, a diferència de la transició, és tou. Les sales alternatives agonitzen i el teatre públic s'ha convertit en grans monstres, mentre que les sales cèntriques, el Romea i el Poliorama, s'han perdut com a teatres públics. Quan deia que s'havia perdut la il·lusió, deia això.

Lluís Bonada

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Treballadores

Temps era temps, als nostres Països, la revolució, tan necessària com el pa de cada dia, la feien els homes, i en castellà! En general. Pertot arreu, menys en una vila apartada, isolada per altes muntanyes. Una terra eixuta de treball, on, segons Cavanilles, al segle XVIII, "tots sense distinció d'edat ni sexe treballen i guanyen el seu pa". A Alcoi es féu la Revolució del Petrolí al segle XIX al crit d'"Ens han

matat un germà!" i s'inaugurà el moviment obrer a la Península amb dirigents, el nom de guerra dels quals era "rajola", "fenoll" o "conill", que ja es manifestaren el 5 de març del 1873 per a exigir la jornada de les vuit hores, "la completa descentralització dels poders autoritaris enemics del progrés, la llibertat i la justícia" i per a "traure'ns de damunt totes les sangoneres que ens xuclen la sang". I, segons ens conta el corresponçal d'*El Mercantil Valenciano*, la revolta alcoiana del

A Alcoi, la història del moviment obrer és, també, una història de dones.

des d'al·lotetes carregades de jous i dols. Una inèrcia mil·lenària les empenyia a cosir l'aixovar i servir els homes de casa o al senyorets de fora, posant-se en amo o criar, alletar, porquejar, netejar, portar menjar a la presó, cuinar, sembrar, rentar, entrelligar, llavar, llaurar, curar, segar, planxar, batre, escurar, collir, amortallar..." "La mare no ha pogut estudiar, però tu seràs una persona, encara que s'haja de llevar el menjar de la boca."